

'Handel gebaat bij goede mensenrechten'

Martien Janssen Groesbeck
Den Haag

Het bedrijfsleven is zelden bij het bewind. Missies naar niet-democratische landen die mensenrechten aan de orde stellen. Onterecht, vindt minister van Buitenlandse Zaken, Maxime Verhagen.

Mening deelnemer aan een handelsmissie naar een land dat een ander invulling geeft aan de mensenrechten dan Nederland, kent het boeld. De minister begint tijdens het gesprek met zijn buitenlandse collega over de mensenrechten en opeens kijken alle aanwezige ondernemers heel aandachtig naar de punten van hun schoenen. Er wordt wat ongemakkelijk op de stoelen geschoven.

Mensenrechten. Het blijft voor bedrijven een lastig onderwerp. Zelfs als ze zelf hun best doen om in Azië en Afrika hun eigen werknemers betere arbeidsomstandigheden te bieden dan daar de gewoontes. En ook de grote en kleine ondernemingen die meegaan op de bekende handelsmissies willen het liefst het onderwerp vermijden, terwijl ze zelf kritisch naar hun Aziatische toeleveranciers kijken als het gaat om arbeidsomstandigheden in de fabrieken.

Minister Maxime Verhagen van Buitenlandse Zaken begrijpt best dat een bedrijf in de eerste plaats gereserveerd is het binnenhalen van het contract of het verkopen van zijn product. Maar zijn overtuiging is dat het willen bevorderen van de handhaving van de mensenrechten zoals de wereld dat heeft afgesproken in de Universele Verdragen van de Rechten van de

Premier Balkenende en zijn Chinese collega Wen Jiabao. China is een van de landen die lever niet in het openbaar willen praten over mensenrechten.

Foto: Reuters

Mens en succesvol handeldrijven niet haaks op elkaar staan.

'Er is geen tegenstelling. De koopman en de dominee gaan hand in hand. En ik heb er geen probleem mee om beiden te zijn', zegt Verhagen beslist. 'Handel en mensenrechten kunnen elkaar juist versterken.'

Hoe dat kan, staat uitgebreid beschreven in de nodige 'Handels-

beleid en vastewaarden in een anderende wereldorde', die ontlang is uitgekomen. En de minister legt het graag nog een keer uit. Het feit dat een land al gintersseerd is in Nederlandse productie, dat er een handelsrelatie is, betekent dat er ruimte is voor een gesprek over zaken als mensenrechten. Uiteindelijk is ook het Ver-

dragen van de Rechten van de Mens en een goed investeringsklimaat en daarvoor zijn een goed functionerende rechtsstaat en het respecteren van mensenrechten noodzakelijk. Met een land waar de mensenrechten worden gerespecteerd, is het op de lange termijn beter zaken doen.'

Bij zijn aantreden als minister van Buitenlandse Zaken had Ver-

hagen zich al voorgenomen om meer nadruk te leggen op het verbeteren van de mensenrechten wereldwijd. De nota 'Naar een menswaardig bestaan, een mensenrechtenstrategie voor het buitenland' is uitgekomen. Het is samen met de Nederlandse regering die wij eveneens in het buitenland horen uit te dragen; zo staat er op pagina VII te lezen.

Het zijn ook de waarden van Maxime Verhagen. Het beschermen van de mensenrechten lopen als een rode draad door zijn carrière. 'Ik ben historicus. Ik heb me verdiept in de contemporaine geschiedenis om problemen te begrijpen waarom mensen elkaar looch van die verschrikkelijke dingen aandoen. Ik ben een van de eerste leden van het CDA. Het waren de waarden van gerechtigheid, vrijheid en mensenrechten die mij in het partijprogramma aanspraken. Later werd ik het Europees Parlement woordvoerder van de EVP voor mensenrechten en ontwikkelingsamenwerking.' En onderwerp dat hij in 2000 meenam naar de Tweede Kamer.

Volgens Verhagen is een taak van de overheid om de naleving van mensenrechten aan de orde te stellen in de gesprekken met regeringen van landen waar kinderrechten, voorkomt, geen vrijheid van meningsuiting is, verboden verboden zijn en vrouwen niet dezelfde rechten hebben als mannen. Het is geen gemakkelijke taak.

India vindt het niet leuk om het

over kindertarbeid te hebben. Maar de Indiase regering realiseert zich ook dat wij zij de snelle economische ontwikkeling blijven volhouden, ze zich het niet kan veroorloven om kinderen te laten werken in plaats van onderwijs te geven. Dus krijgen kinderen op school gratis maaltijden, wat het voor arme ouders weer interessant maakt om hun kinderen niet te laten werken, maar naar school te sturen. Want daar krijgen ze eten. Je moet een belang creëren.'

In India mogen kinderen officieel volgens de wet tot hun 15de niet werken. Toch werken er tienduizenden miljoenen Indiase kinderen, vaak

zelfs al op vier- of vijfjarige leeftijd. Verhagen vindt dat bedrijven zeker bij de aanschaffing van kindertarbeid een belangrijke rol kunnen spelen. Op zijn bezoek aan Bangalore, het ICT-centrum van India, zag hij dat in een kroetenwijk het Amerikaanse spijkerbroekenbedrijf Levi's een schoolje heeft opgericht voor de kinderen van hun medewerkers. 'Voor Levi's is het goed omdat ze die kinderen een goede opleiding geven en die kinderen later weer aan het werk kunnen in hun fabrieken.'

Met de verdragen van de internationale arbeidsorganisatie ILO, de OESO-richtlijnen voor multinationals en de afspraken binnen de Global Compact van de VN ligt er al een uitgebreid kader van aanvijzingen waar bedrijven zich aan zouden moeten houden. Maar Verhagen heeft daar de laatste tijd nog een paar wortels en stokken aan toegevoegd. Bedrijven die niet kunnen beloven dat zij en hun eerste toeleverancier geen gebruik maken van kindertarbeid, krijgen geen toegang meer tot de Nederlandse exportsubsidiereregelingen. Verhagen vindt zo'n maatregel belangrijk. 'Ik creëer zo een gelijk speelveld. Want de bedrijven die geruimdevan heel goedkope arbeid van kinderen hebben al een concurrentievoordeel.'

Ook pleit Verhagen voor een Europees importrecht op producten die gemaakt zijn met kinderslaven. 'Dat kan binnen de WTO. We hebben internationale afspraken dat de ergste vormen van kindertarbeid moeten worden bestreden. 'Wereldwijd werken er 200 miljoen kinderen onderaanmijnelijke omstandigheden in bijvoorbeeld de textielindustrie.

De koopman en de dominee gaan hand in hand. En ik heb er geen probleem mee om beiden te zijn. Er is geen tegenstelling'

is geen tegenstelling'

is geen tegenstelling'

Maxime Verhagen

Foto: ANP

De koopman en de dominee gaan hand in hand. En ik heb er geen probleem mee om beiden te zijn. Er is geen tegenstelling'